

Jätten Enskälle

I mina hemtrakter i Småland, 3½ km från mitt föräldrahem, ligger gården Enskällabo och Enskällaboberg, 265 m ö.h. För mycket länge sedan bodde där en väldig jätte som hette Enskälle. När jag var barn bodde ett äldre par, Alex och Edda, i Enskällabo. De kunde berätta att deras morföräldrar och farföräldrar, som var födda i början av 1800-talet, att i sin tur deras morföräldrar och farföräldrar från 1700-talet hade berättat om jätten Enskälle. Han sägs ha sett ganska grym ut, men var innerst inne en snäll jätte. Han var storväxt och stark och hade människogestalt. Han var klumpig och ganska enfaldig. Han kunde ibland vara ond och lömsk, om man retade honom. Han var också trollkunnig och vis.

Jätten Enskälle hjälpte människorna att skydda sin boskap, kor, oxar, hästar och får, mot angrepp av vargar och björnar, som på den tiden fanns i Småland. Jätten Enskälle kunde med ett enda knytnävsslag fälla en varg eller en stor björn till marken. Som tack för hjälpen fick han av människorna hjälp med eld så att han kunde grilla sin mat, älgkött, rådjur och fisk som han fångade i de många närliggande sjöarna. Han fick också ibland rovor och havre att äta. På den tiden fanns det inte potatis i Sverige. Sin dryck gjorde han själv av tallbarr. Hans tallbarrsdricka var mycket godare än den läsk som finns nuförtiden.

När kristendom kom till Sverige för 1000 år sedan började man bygga kyrkor och klockstaplar. Klockstaplarnas funktion var att med klockorna ringa samman människorna till gudstjänst i kyrkan. Det fanns ju inget annat sätt att meddela sig med människorna som bodde avlägset ute i byarna. Man ringde också i klockorna när någon hade dött och skulle begravas.

Av någon anledning tyckte jättarna inte om klockklängen; de tyckte att den störde den vackra fågelsången och det rogvivande suset i trädkronorna när vinden blåste. Jättarna tog därför stora stenar som de kastade mot kyrkorna för att få slut på, som de tyckte, ljudet från kyrkklockorna. Jätten Enskälle kastade flera stenar mot både kyrkan i Bredaryd och Kulltorp, men turligt nog så missade han sitt mål. Jättarna dog så småningom ut och finns inte längre. Men fortfarande kan man se de stora stenarna som de har kastat och som ligger ganska nära kyrkorna. En stor sten ligger endast ett par hundra meter norr om Kulltorps kyrka, och en sten ligger vid Heligsjö i Bredaryd, 500 meter norr om kyrkan.

Jätten Enskälle bodde i Enskällaboberg. Än i dag kan man se farstun till hans stora jättesalar i berget. Berget har under årens lopp rasat ihop så att man inte kan komma in i Enskälles salar. Ingången vaktas också av tjocka feta huggormar som ser till att ingen försöker komma in. Huggormarna äter råttor och möss och spindlar som finns inne berget. Vatten får de genom regnvatten som sipprar ned i bergets springor. Inne i salarna finns kanske stora skatter av guld och ädelstenar. Och det vore intressant att få se hur det ser ut i hans kök och sovrums.

Uppe på toppen av berget kan man fortfarande se avtryck av hans stora och kraftiga händer. Med modern teknik, som ännu inte finns, kan man kanske i framtiden komma tillbaka till förr i tiden och få träffa Enskälle, eller i alla fall få se honom på en så kallad baktidsvideo. Nedanför berget ligger några jättestora stenar som Enskälle hade tänkt kasta på kyrkorna, men det blev aldrig av.

Alf Eckerhall.

xxx